

medføre Skade for Almenvellet eller hindre Cieren's berettigede Krav, at kunne løse Cieren fra hine tvingende Bestemmelser. Forordningerne af 8de Juni 1787, 19de Marts 1790, 24de Juni 1791, 15de Juni 1792, 25de Marts 1791 og 9de Februar 1820 ere Manifestationer af det hele Formhynderprincip. De tage Sigte paa Almenvellet og have saabel Jorddrotternes som Fæsternes Læve for Die. Det var heller ikke til at vente, at Tidsaanden, der i Slutningen af forrige Aarhundrede var saa ugunstig stemt mod Standsrettigheder som nogenstunde, skulde have fremkaldt en Lovgivning, der havde til Hensigt at fremme en enkelt Stands Interesse, og det forholder sig da heller ikke saaledes. I Indstillingen til Forordningen af 20de Juni 1788 hed det f. Ex. saaledes: „Deres Majestæt har allernaadigst bifaldet, at det maatte indføres i de kongelige Skjoder paa Bøndergaardene i Kronborg og Frederiksberg Amter, at: Naar Noget, som ikke er af Bønderstanden, bruger en Gaard paa Landet, og der ernærer sig af Bønderhaandtering, skal hans Sønner være fri for Udskrivning, dog med det Billaar, at han paa sin Grund opbygger et Hus med 3 à 4 Tønder Land til; og der besætter en Bønderfamilie. Denne Regel bør efter Kommissionens Mening, gjøres til en almindelig Lov, efterdi det ikke alene vilde være til megen Nytte for Landhusholdningsvæsenet, at Folk af Middelstanden, der havde Gøner, Indsigt og Eyst til at gjøre Forbedringer paa deres Eiendomme, kunde opmuntres til at sætte sig ned paa Landet, og foregaa Bønderne med følgerverdige Exempler af Flid, forenet med Kundskab i Agerdyrkingen, men det endog er klart, at det er til Fordel for Landmilitieindretningen selv, at der i Fremtiden, naar en saadan Gaard igjen kom i Bønder's Hænder, kunde blive Levebrød for to tjenstpligtige Familier, hvor der nu ikkun opholder sig een.“ Denne og en paa de samme Grunde bygget yderligere Indstilling bifaldtes og gif over i Forordningen af 20de Juni 1788 §§ 28 og 29. I Indstillingen til Forordningen af 25de Marts 1791 bragte Kommissionen i Forslag, at Jord af nedlagte Fæstegaarde maatte betingelsesvis henlægges til

andre Bøndergaarde, dog at ingen Bøndergaards Tillæg af Jord derved forøgedes til højere end 100 Tdr. Land brugbar Jord, og som Motiv til at gaa op til denne Størrelse anførte Kommissionen det Haab, at Folk udenfor Bønderstanden da vilde overtage sige større Gaarde og derpaa ved deres Exempel hidrage til at udbrede Oplysning og nyttige Kundskaber. Efterat denne Indstilling havde gennem Rentekammeret været Kongen forelagt, udkom den ovennævnte Forordning, blandt Andet med den mærkelige Afvigelse, at Maximum, hvortil en Bøndergaard med Tillæg af Jord fra andre nedlagte Gaarde maatte forøges, skulde istedetfor de i Forslag bragte 100 Tdr. Land være 160 Tdr. Land brugbar Jord eller 12 Tdr. Hartkorn. I den af Kongen bifaldte Forestilling til Forordningen af 15de Juni 1792 anføres som et væsentligt Motiv til at fremme Agerdyrkingen og forbedre Bønderstandens Kaar ved at befordre Udskrivningen af Fællesstabet, at Gaardene „ville ei heller førend da med Iver blive søgte, saavel af Bønderstanden som af formuende Folk udenfor denne Stand, ja vel og af fremmede Agerdyrkere“. Forordningen af 9de Februar 1820 har til Diemed at umuliggjøre en Glusion af Forordningerne af 6te Juni 1769 og 25de Marts 1791. I Rancelliets af Kongen bifaldte Forestilling hedder det: „Derimod troede Rancelliet, at den Straf, der burde sættes for den Jordrot, som ei inden befalet Tid besætter den fæsteleddige Gaard med en Fæst, der er forsynet med lovligt Fæstebrev, burde i Eghed med fornævnte Anordning (Forordning af 6te Juni 1769) bestemmes til en aarlig Muilt pr. Tønde Hartkorn, hvilken Muilt maasse kunde bestemmes til 20 Rd. Sølv. Denne Muilt vilde efter Rancelliets Formenting være tilstrækkelig nok til at motivere Jorddrotten til ei at overtræde Loven, thi de større Fordele, han ved at overlade Gaarden til Brug paa andre Billaar kunde have fremfor den, han kunde faa af en Livsfæst, ville dog sikkert ikke kunne udgjøre 20 Rd. Sølv pr. Tønde Hartkorn; og skulde det Tilfælde og være muligt, saa synes dog Jorddrotten ved en slig betydelig aarlig Afgift at give en tilstrækkelig Retfog-